

Rondje Essen

Naar Horendonkse Bossen en Wildertse Duintjes

Vanuit Essen, helemaal in het noorden van de provincie Antwerpen en grenzend aan Nederland, kun je heel wat mooie natuurplekjes ontdekken in de ruime regio. Wij gaan al fietsend een kijkje nemen in de Horendonkse Bossen en de Wildertse Duintjes tijdens een knooppuntenroute van circa 35 kilometer.

Tekst en foto's:
Jan Vorrselmans

VIER ENTITEITEN

Rondje Essen, een mooie route uitgestippeld door VVV Toerisme Essen, overschrijdt de gemeentegrenzen nauwelijks. Al moeten we er wel aan toevoegen dat de korte passage in Noord-Brabant (Nederland) – hoe kan het anders? – voor een meerwaarde zorgt.

Essen bestaat uit de entiteiten Essen-Centrum, Horendonk, Wildert en Essenhoek. We doorkruisen ze allemaal. Vandaar de naam van deze route: Rondje Essen.

Opvallend is het landelijke karakter van deze gemeente met tal van uitgestrekte akker- en weilanden en de daarbij behorende boerenbedrijven. Onderweg passeren we ook een tiental kapellen, groot en klein. Maar we ontwaren slechts één dorpskerk: die van Wildert. De bekende Bakkersmolen in dat gehucht ligt evenmin op de route. Toch zien we hem van ver staan als we in de buurt daarvan fietsen. Bovendien komen we enkele mooie natuurplekjes tegen.

Een uitstekend vertrekpunt van deze route is de gratis parking aan het Essense VVV-kantoor De Tasberg, Karel van den Berghplein, Moerkantsebaan 50. In die nabijheid treffen we ook restaurant-taverne De Kiekenhoeve en het Karrenmuseum aan. Allemaal toeristische troeven waarop Essen trots mag zijn. Het loont de moeite om op deze site na je fietstocht nog een tijdje gezellig te vertoeven.

KIEKENHOEVE EN KARRENMUSEUM

Een infobord wijst er ons op dat De Kiekenhoeve (1767) de enige overgebleven pachthoeve was van de paters norbertijnen van Tongerlo. Einde 18de eeuw, na de Franse

Revolutie, werden de heren van Hemelrijk eigenaars van de boerderij. Pachter Marijn van Overveld kweekte er rond 1865 broedkuikens en 'kloeken' (klokhennen). Vandaar de naam Kiekenhoeve. Sinds 1960 is de Gemeente Essen eigenaar van het complex en werd het een horecazaak (www.kiekenhoeve.be).

Op de achterliggende gronden kwam ruimte vrij voor een heus Karrenmuseum. Meer dan 300 karren, wagens en rijtuigen staan er te pronken (www.karrenmuseum.be). Op een infopaneel staat een leuk weetje: "Wist je dat het verschil tussen een kar en een wagen vrij simpel is? Een kar heeft twee wielen en een laadbak met één as, terwijl een wagen vier (of meer) wielen heeft en twee (of drie) assen."

*Robotland,
een technologie-
en pretpark*

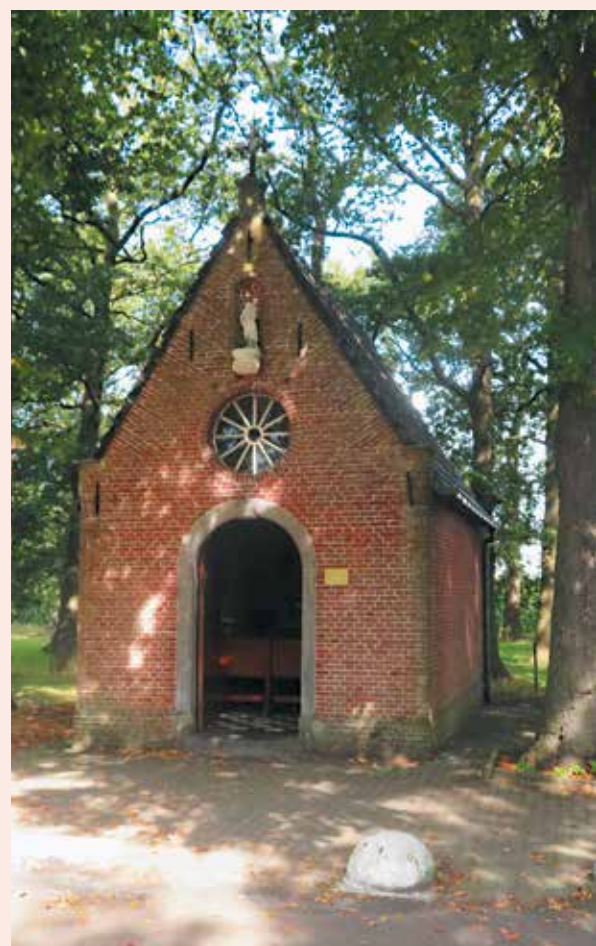

Links:

Een weelde van karren in het Karrenmuseum in Essen

Rechts:

Moeder Godskapel op Horendonk

ROBOTLAND

Met deze wijsheid in het achterhoofd springen we gezwind op de fiets voor ons Rondje Essen. Bij het verlaten van de parking wijzen routebordjes er ons op dat we meteen links moeten afslaan richting knooppunt 5, ons eerste mikpunt.

We zijn nog maar pas op weg of we merken al een interessante attractiepool op: Robotland, een technologie- en pretpark. Het bevindt zich achter een Bevrijdingsmonument

en is gevestigd in een voormalige, gerestaureerde douaneloods van de Belgische Spoorwegen (NMBS). Op deze locatie kun je op een educatieve en interactieve wijze kennismaken met de meest innovatieve transport- en robottechnieken. Bezoeken zijn mogelijk voor gezinnen, scholen en groepen (<https://robotland.be>).

Het Bevrijdingsmonument werd in 2019 onthuld ter gelegenheid van 75 jaar vrede na de Tweede Wereldoorlog. Het herdenkt speciaal de gesneuvelde Britse en Canadese soldaten die de regio kwamen bevrijden.

KAPEL VAN DE HONDSBERG

Richting de Grenslijn met Nederland (Grensstraat) steken we de spoorlijn Antwerpen - Essen - Roosendaal over en bemerken we een eerste Mariakapel in de Kloosterstraat. Merkwaardig is het opschrift: "Al wie langs dezen weg zal treden, zal toch hier vernieuwen zijn gebeden". Het gebouwtje, ook wel Kapel van de Hondsborg genoemd, dateert van 1934. Pikant detail: deze kapel werd

gebruikt door douaniers om vanuit deze locatie smokkelaars te vatten. In 2006 werd de kapel opnieuw ingezegend nadat inbrekers er met een gestolen auto in waren gereden en daardoor het gebouwtje hadden vernield.

Via een woonwijk komen we in een open landschap terecht en bevinden we ons in de vallei van de Kleine Aa. We komen op een plaats waar dat riviertje, nadat het in het verleden was rechtgetrokken, opnieuw een kronkelend karakter kreeg. Bedoeling van deze 'ingreep' is ervoor te zorgen dat de waterafvoer wordt vertraagd en daardoor minder wateroverlast doet ontstaan in het betrokken (landbouw)gebied.

Aan knooppunt 55 steken we haast ongemerkt de Roosendaalse Vaart over. Dat is iets wat voor een tweede keer zal gebeuren aan knooppunt 54, maar daarover later meer. Genoemd kanaal staat bekend als een 'turfsvaart'. Vroeger werd de in deze regio ontgonnen turf via deze waterweg naar Roosendaal getransporteerd met speciale boten.

Links:

Bevrijdingsmonument aan Robotland

Rechtsboven:

Miniatuurversie van een historische turfboot

Rechtsonder:

Natuurbelevingsplek Wildertnis in Wildert

RAAIBERG

Het zou ons te ver leiden om alle kapelletjes te vermelden die we tegenkomen, maar voor de Mariakapel op de hoek van de straten Dondersteen en Raaiberg maken we een uitzondering. Het gaat hier om de Moeder Godskapel, opgericht in 1853. Binnenin treffen we een Mariabeeld met Kind aan. Bouwheer was Jan Goetstouwers, die bij het rooien van een heg op een kist met geldstukken stootte. Hij hield die vondst echter geheim, waarna het enkele nachten spookte op zijn boerderij met als gevolg dat hij niet meer kon slapen. Hij besloot dan maar om met het gevonden geld een kapel te laten bouwen. En zie, vanaf dat moment hielden de pesterijen op en kon de man weer rustig van zijn nachtrust genieten. Mooi verhaal, niet?

Even verderop, in de straat Raaiberg, ontdekken we een schuilhut met rustbanken en een infobord. Het blijkt dat we ons op een speciale plek bevinden, met name een site waar in illo tempore terechtstellingen plaatsvonden. Deze Raeybergh (oude spelling) lag aan een postbaan. Om vreemdelingen die er passeerden schrik aan te jagen, werd erop gewezen dat zo'n straf bestond uit "gerugbraakt en den kop afgeslagen". De laatste terechtstelling aldaar gebeurde in 1767.

HORENDONKSE BOSSEN

Genoeg gegriezeld, want we bereiken de Horendonkse Bossen (120 hectare). Op een verhard pad is het er aange-naam fietsen tussen de bomen. Verpozen kan in taverne De Bosrust, waaraan een grote speeltuin, een minigolf en een maïsdoolhof zijn verbonden.

We hebben het al vermeld: we overschrijden voor een tweede keer de Roosendaalse Vaart aan knooppunt 54. In een bosje, gelegen naast de bijna onzichtbare turfvaart is een informatiepunt ingericht met (houten) beelden van

een turfstecker, een turfboot in miniatuur en een rust-bank. Interessant om weten: de bootjes werden voortgetrokken door mensen. Turf werd in deze regio ontgonnen in de periode 1250-1750 en via turfkanalen afgevoerd naar Bergen op Zoom, Roosendaal, Breda en Antwerpen. Er bestonden toen zowat twintig turfvaartstelsels, maar die zijn intussen verdwenen. Alleen de Roosendaalse Vaart (van Nieuwmoer naar Wildert) bestaat nog uit water (zie FMK 122: Beleef de verdwenen venen).

WILBERT

Vervolgens is het weer puur landelijk fietsen, al passeren we wel een kleine KMO-zone. In het landschap, dat op heel wat plaatsen heel open en uitgestrekt is, treffen we tevens Vakantieboerderij Hanneken Tas aan. Aan de ingang van dat melkvee- en varkensbedrijf staat een softijsautomaat.

We peddelen afwisselend op rechte betonwegen en op verharde paden tussen de landerijen door. Zo ook als we richting het gehucht Wildert rijden, waar we gecharmeerd worden door een rustplek aan de Wildertse Beek, zoals de Kleine Aa hier wordt genoemd. Het gebied in kwestie ligt vlak bij een school en is ingericht als landschapspark, genaamd Wildertnis, vol streekeigen groen. De Wildertse Beek meandert er opnieuw en je vindt er ook een wadi, klimbomen, speelheuvels, een buitenklasje en een uitkijkpunt.

Vlakbij bevindt zich het Rose Grononpad. Deze weg is genoemd naar de Kempense schrijfster Rose Gronon (1901-1979), die in

Essen-Wildert woonde en (vooral) historische romans en novellen publiceerde, zoals: 'De ramkoning', 'Ik, Hasso van Bodman', 'Ikasta', 'Het huis aan de Sint-Aldegondiskaai', 'Pentheus' enz. We bollen daarna het dorpscentrum van Wildert binnen en passeren daarbij onder meer de neoromaanse Sint-Jan-de-Doperkerk (1943).

WILDERSE DUINTJES

Eens die kleine woonkern achter de rug, en na het opnieuw overschrijden van de spoorweg, fietsen we in een zone met villa's en landhuizen. Vaak zelfs met aan de ene kant van de weg woningen en aan de andere kant bospartijen. Het is duidelijk: we naderen de Wildertse Duintjes. In dat natuurgebied, een gevarieerd bos, kun je wandelen, lopen, mountainbiken en spelen. Er is ook een natuurleerpad uitgestippeld. Een fietspad door de Wildertse Duintjes laat je genieten van al dat fraais. Meteen ook het mooiste gedeelte van ons Rondje Essen, want de natuur voert er het hoge woord.

Zo naderen we weer de grens met Nederland en blijft het heerlijk fietsen, zowel in ons land als in Noord-Brabant. Landelijke wegen en vrije fietspaden tussen de velden kunnen ons ook hier bekoren. Daarna steken we kort na elkaar voor een derde en zelfs een vierde keer de spoorweg over en komen vanaf knooppunt 5 op vertrouwd terrein, want van daaruit fietsen we op dezelfde weg als in het begin naar het vertrekpunt aan De Kiekenhoeve, het Karrenmuseum en De Tasberg.

Conclusie: een leuke route in een minder bekende streek, niet ver van de meer bekende Kalmthoutse Heide. Onderweg treffen we trouwens enkele routebordjes van de populaire Heideroute (57 km) aan, want die komt ook door (delen van) Essen. Horecazaken vind je niet veel op het parcours van Rondje Essen (wel in de centra van Essen zelf en van Wildert). Rustbanken daarentegen zijn dan wel rijkelijk uitgezaaid op het parcours en dat verdient – wat ons betreft – een pluim.

*Ijsjesautomaat
aan Vakantie-
boerderij
Hanneken Tas*

OVERZICHT

Afstand:	circa 35 kilometer.
Start:	gratis parking aan De Tasberg (Toerisme Essen), Moerkantsebaan 50.
Bewegwijzering:	volg van daaruit de knooppunten: 5-6-55-52-53-8-54-57-58-82-59-22-23-14-15-27-28-2-3-5-richting 15 tot aan De Tasberg. Gpx-bestand is voor FMK-leden beschikbaar op de website www.fietsenmoetkunnen.be
Reliëf:	vlak.
Wegtoestand:	overall in orde.
Veiligheid:	weinig of geen problemen; je moet wel viermaal een spoorweg oversteken.
Logistiek:	weinig horecagelegenheden op de route zelf (De Kiekenhoeve, roomijsautomaat aan Vakantieboerderij Hanneken Tas, taverne De Bosrust, dorpscentrum Wildert); wel veel rustbanken.
Blikvangers:	De Tasberg, De Kiekenhoeve, Karrenmuseum, Robotland, Horendonkse Bossen en Wildertse Duintjes.
Gebruikte kaart:	routekaart Rondje Essen in de uitgave 'Essen. Toeristische brochure '24-'25', p. 24; Fietsnetwerk Kempen, uitgave Toerisme Provincie Antwerpen.
Info:	www.vvwassen.be
FMK-waardering:	een aangename landelijke route met mooie boszones in een minder bekend gebied dat toch heel wat toeristische troeven op tafel kan leggen.